

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 20.10.2003 60. vuosikerta Numero 3 Sivu 4

Terveet emolehmät tuottavat hyvin

Heidi Härtel, LSO Foods Oy

Onnistuneen emolehmätuotannon perustana ovat terveet ja hyvinvoivat emolehmät, jotka poikivat helposti, kerran vuodessa, terveen vasikan. Vasikka vieroitetaan terveenä ja hyvin kasvaneena, minkä jälkeen siitä kehittyy joko samalla tilalla tai jatkokasvatustilalla hyvä uudistus- tai jalostuseläin tai hyvä teuraseläin. Vasikkatuotannon onnistumiseen vaikuttaa emolehmien terveyden lisäksi myös vasikoiden terveys ja sairauksien ennaltaehkäisy sekä sonnin kunto ja hedelmällisyys.

Terveydenhuolto karjanhoitajan tukena

Emolehmien terveyttä ja sairauksia tarkastellaan tavallista perusteellisemmin eläinlääkärin terveydenhuoltokäynneillä. Tällöin kartoitetaan eläinten pitopaikkojen olosuhteet, eläinten hoito ja käsittelymahdollisuudet sekä eri eläinryhmien ruokinta ja vedensaanti. Lisäksi tarkastellaan eläinten kuntoa ja hyvinvointia, emojen hedelmällisyyden tunnuslukuja ja vasikkatuotosta sekä karjassa esiintyviä sairauksia. Myös lääkitykset ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet käydään läpi ja lisäksi paneudutaan tarttuvien tautien torjuntaan.

Terveydenhuollossa usein esiin tulevia painopistealueita ovat emolehmien ravitsemuksellinen kunto, olosuhdeasiat sekä selkeät sairausongelmat. Parhaiten tuotanto onnistuu, jos karja on eläinainekseltaan mahdollisimman tasainen ja valittu tuotantomalli sopii hyvin kyseiselle tilalle ja karjanhoitajalle. Emolehmätuotanto voi kuitenkin onnistua hyvin erilaisissa olosuhteissa ja erilaisin toimintatavoin.

Emojen kunto ja olosuhteet tärkeitä

Tuotantotavasta riippumatta emolehmien hyvän terveyden ja hedelmällisyyden perustana on onnistunut ruokinta sekä hyvät olosuhteet. Ruokinta onnistuu, kun eläimet jaetaan sisäruokintakaudella sopiviin ryhmiin. Ruokinnan suunnittelussa ja sen toteutumisen seurannassa voidaan käyttää apuna kuntoluokitusta. Emolehmien kunnon tulisi pysyä mahdollisimman tasaisena ympäri vuoden eivätkä ne saisi laihtua tai lihoa paljon. Liika lihavuus altistaa eläimet muun muassa poikimavaikeuksille. Liian heikko kunto heikentää puolestaan vasikan kasvua ja poikimisen jälkeistä tiinehtyvyyttä. Myös muut virheet ja epätarkkuudet ruokinnassa altistavat emot helposti sairauksille sekä heikentävät vasikoiden kuntoa. Olosuhteet vaikuttavat selvästi sairauksien esiintymiseen. Heikko ilmanvaihto ja kostea likainen ympäristö altistavat eläimiä

taudinaiheuttajille ja heikentävät vastustuskykyä. Tärkeää on, että eläinten käsittelyyn on sopivat tilat. Näin eläinten seuranta sekä tutkimukset ja hoidot onnistuvat hyvin.

Emolehmätkin voivat sairastua

Pihvikarjassa voi saattaa esiintyä sairaustapauksia ja poikimiseen liittyviä vaikeuksia etenkin silloin, kun emolehmuotantoa aloitetaan tai kun karjanhoitaja vaihtuu. Tuotannon vakiintuessa ongelmat yleensä vähenevät. Kuitenkin myös hyvässä toimivassa karjassa voi esiintyä esimerkiksi tartuntatauteja. Tavallisimpia emolehmien ongelmia ovat poikimavaikeudet sekä emättimen- ja kohdun esiinluiskahdukset. Hedelmällisyyttä saattavat heikentää kohtutulehdukset ja luomiset. Muita yleisimpiä emolehmien sairauksia ovat jalkaviat, ruoansulatushäiriöt ja tapaturmat. Myös ulkoloiset saattavat vaivata emoja, kun taas sisäloiset sairastuttavat lähinnä nuorkarjaa. Tarttuvista taudeista mahdollisia ovat: naudan tarttuva virusripuli (BVD), corona-virusripuli, paratuberkuloosi, salmonella sekä pälvisilsa ja keuhkomatotartunta. Tarttuvien tautien vastustukseen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota ja varmistaa etenkin ostaeläinten terveys. ...

Sairaudet hallittavissa

Tärkeää emolehmien sairauksien ennaltaehkäisyssä ja hyvän terveyden ylläpidossa on tuotannon hyvä suunnittelu sekä tilalle hyvin sopiva eläinainainen ja tuotantomalli. Hyvät olosuhteet, onnistunut ruokinta, eläinten asiantunteva hoito ja eläinten kunnan huolellinen seuranta vaikuttavat suurelta osin sairastumisten esiintymiseen. Emolehmien terveys pysyy kuitenkin yleensä hyvänä ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ja asianmukaisen sairauden hoidon sekä tarttuviin tauteihin liittyvän riskin tunnistamisen avulla. Näin mahdollistuu osaltaan myös hyvä tuotanto.

Lisätietoja: heidi.hartel@lso.fi
puh. (03) 415 9307, 040 823 2076